

БИЛТЕН

КОМИСИЈЕ ЗА КОНТРОЛУ ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ

V

Република Србија

Јун 2024. године

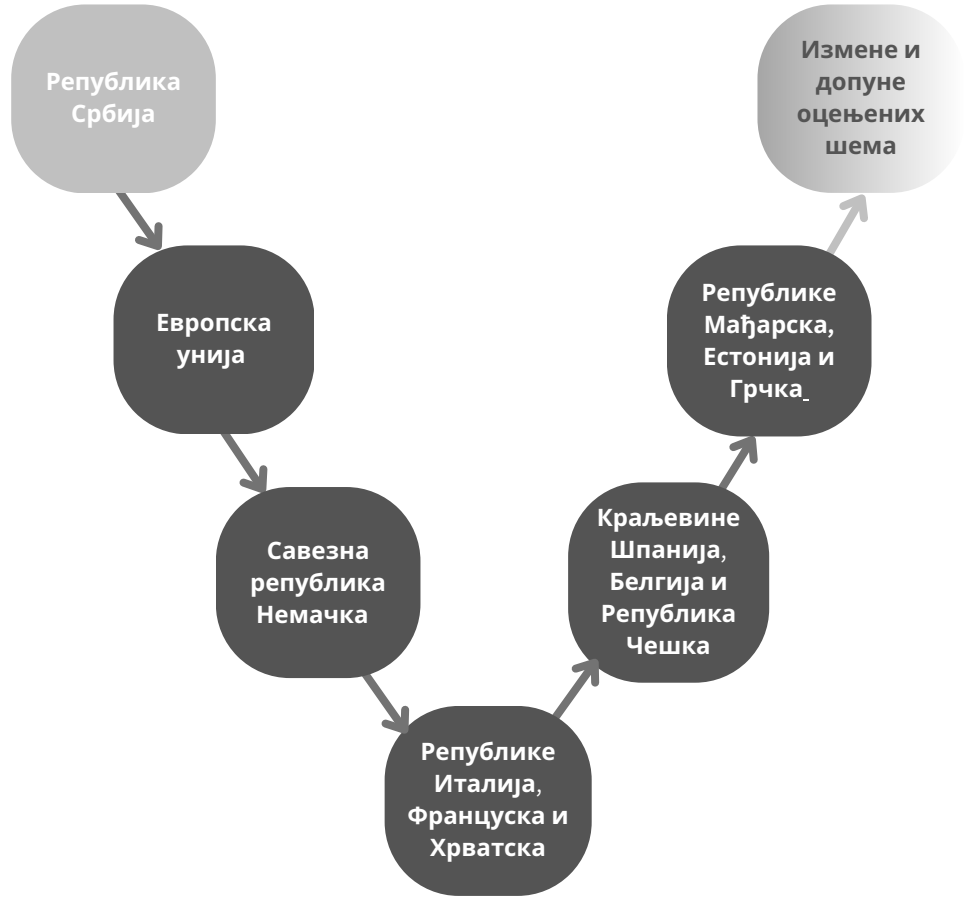

Садржина овог билтена представља преглед најзначајнијих вести и актуелности у Републици Србији и Европској унији из области политике конкуренције са посебним освртом на државну помоћ и не изражава тумачење, став или мишљење о примени прописа Комисије за контролу државне помоћи, Европске комисије или Европског суда правде.

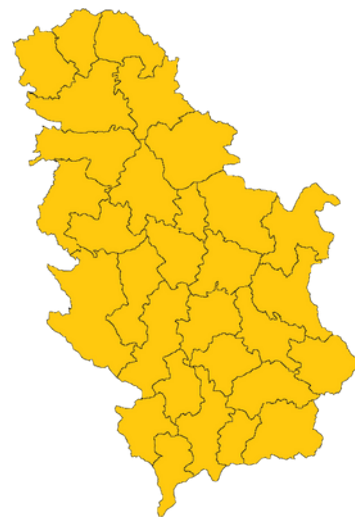
Садржина овог текста искључиво служи ради упознавања даваоца и корисника државне помоћи са конкретним околностима у циљу подизања свести о значају политике конкуренције и њеног важног дела који се односи на државну помоћ и либерализацију тржишта.

САДРЖАЈ

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

Одржана конференција о државној помоћи

„Конференција о државној помоћи: ка европским интеграцијама” одржана је 27. и 28. маја 2024. године у хотелу „Метропол Палас“ у Београду. Конференција је организована у сарадњи Комисије за контролу државне помоћи и *IPA* III пројекта „ЕУ подршка унутрашњем тржишту“.

Конференцију су отворили Њ.Е. Хуан Хосе Санс Апарисио, амбасадор Шпаније у Републици Србији, Тања Мишчевић, министарка за европске интеграције, Њ.Е. Емануел Жиофре, амбасадор Делегације Европске уније у Републици Србији и Владимир Антонијевић, председник Комисије.

У циљу развијања свести о значају контроле државне помоћи одржано је више панела и округлих столова на којима се на тему државне помоћи разговарало са аспекта давалаца, корисника и органа надлежних за контролу државне помоћи. На конференцији су учествовали представници тела за контролу државне помоћи Србије, Шпаније, Црне Горе, Босне и Херцеговине, Северне Македоније и Албаније. Такође, на панелима су говорили и представници Европске комисије, Државне ревизорске институције, Министарства привреде, Развојне агенције Србије, Привредне коморе Србије, Савета страних инвеститора, Сталне конференције градова и општина и други.

Више на : <https://kkdp.gov.rs>.

ЕВРОПСКА УНИЈА

Усвојене измене и допуне Смернице о регионалној државној помоћи у циљу повећања подршке пројектима у оквиру STEP платформе

Европска комисија усвојила је измене Смернице о регионалној државној помоћи („RAG“) како би се омогућило државама чланицама да додељују веће износе регионалне помоћи за пројекте улагања обухваћене Платформом за стратешке технологије за Европу („STEP“). STEP има за циљ да подржи развој и производњу критичних технологија релевантних за зелену и дигиталну транзицију ЕУ, као и за стратешки суверенитет ЕУ.

Усвојене измене RAG-а омогућавају државама чланицама да измене своје мапе регионалне помоћи како би омогућиле повећање нивоа регионалне помоћи за пројекте улагања обухваћене STEP-ом до:

- 10 процентних поена у подручјима која испуњавају услове за помоћ према члану 107(3)(a) Уговора о функционисању Европске уније (тзв. „a“ подручја); и
- 5 процентних поена у подручјима која испуњавају услове за помоћ према члану 107(3)(ц) Уговора о функционисању Европске уније (тзв. „ц“ подручја).

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_3021.

Државна помоћ од милијарду евра за први Важан пројекат од заједничког европског интереса у здравственом сектору

Европска комисија је према правилима ЕУ о државној помоћи, као усклађен оценила први важан пројекат од заједничког европског интереса („IPCEI“) за подршку истраживању, иновацијама и првој индустријској примени здравствених производа, као и иновативним производним процесима фармацеутских производа.

Пројекат, назван „IPCEI Med4Cure“, заједнички је пријавило шест држава чланица: Белгија, Француска, Мађарска, Италија, Словачка и Шпанија. Државе чланице ће из буџета обезбедити до милијарду евра, за које се очекује да ће привући додатних 5,9 милијарди евра приватних инвестиција. У оквиру овог IPCEI-а, 13 компанија са активностима у једној или више држава чланица, укључујући девет малих и средњих предузећа, ће предузети 14 веома иновативних пројеката.

IPCEI Med4Cure се бави истраживачким и развојним пројектима који покривају све кључне кораке фармацеутског ланца вредности од прикупљања и проучавања ћелија, ткива и других узорака, до одрживих технологија производње револуционарних терапија, укључујући персонализоване третмане, и до примене напредних дигиталних технологија.

Пројекат има за циљ убрзање медицинског напретка и подстицање отпорности здравствене индустрије ЕУ унапређењем откривања лекова, посебно за недовољно обухваћене медицинске потребе као што су ретке болести, и развојем иновативних и одрживијих производних процеса за фармацеутске производе.

Реализацијом наведених активности ће се побољшати квалитет здравствене заштите и повећати спремност ЕУ за нове здравствене претње, а истовремено ће допринети зеленој транзицији. Завршетак целокупног *IPCEI*-а планиран је за 2036. годину, са временским роковима који се разликују у зависности од појединачних пројеката и компанија које су укључене. Према државама чланицама које учествују у пројекту, очекује се отварање око 6.000 директних и индиректних радних места.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_2852.

1,4 милијарде евра за четврти Важан пројекат од заједничког европског интереса у ланцу вредности водоника

Европска комисија је према правилима ЕУ о државној помоћи, као усклађен оценила четврти Важан пројекат од заједничког европског интереса („*IPCEI*“) за подршку истраживању, иновацијама и првој индустријској примени у ланцу вредности водоника. Пројекат доприноси циљу ЕУ за 90% смањења емисија у сектору мобилности и транспорта, како би ЕУ постала климатски неутрална до 2050. Подстичући употребу водоника као горива, такође ће помоћи у постизању циљева Европског Зеленог договора, Стратегије ЕУ за водоник и Стратегије одрживе и паметне мобилности.

Пројекат под називом „*IPCEI Hy2Move*“ заједнички је припремило и пријавило седам држава чланица: Естонија, Француска, Немачка, Италија, Холандија, Словачка и Шпанија.

Државе чланице ће из буџета обезбедити до 1,4 милијарде евра, за које се очекује да ће привући додатних 3,3 милијарде евра приватних инвестиција. У оквиру овог *IPCEI*-а, 11 компанија са активностима у једној или више држава чланица, укључујући мала и средња предузећа и новоосноване компаније, ће предузети 13 иновативних пројеката.

IPCEI Hy2Move се фокусира искључиво на специфичне изазове и циљеве који се јављају за технологију водоника у апликацијама за мобилност и транспорт, и допуњује прва три *IPCEI* у ланцу вредности водоника:

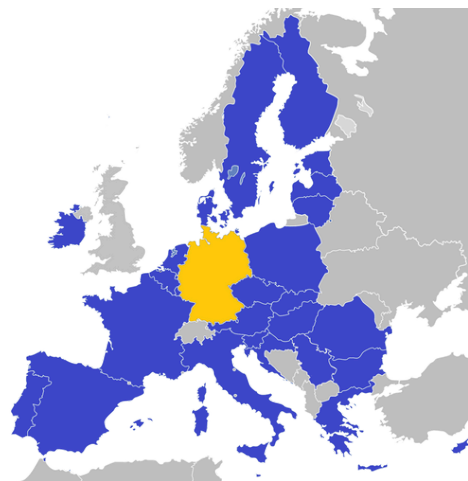
- *IPCEI Hy2Tech* : који се фокусира на развоју водоничних технологија за крајње кориснике.
- *IPCEI Hy2Use* : фокусира се на примену водоника у индустријском сектору.
- *IPCEI Hy2Infra* : односи се на инфраструктурне инвестиције, које прва два *IPCEI* не обухватају.

Завршетак целокупног *IPCEI*-а се очекује до 2031. године, са временским роковима који се разликују у зависности од појединачних пројеката и компанија које су укључене. Очекује се отварање око 3.600 директних радних места и много више индиректних.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_2851.

САВЕЗНА РЕПУБЛИКА НЕМАЧКА

1,7 милијарди евра за подршку операторима железничког теретног транспорта који пружају појединачни и групни вагонски транспорт

Европска комисија је одлуком од 21. маја 2024. године (линк: [SA.108800](#)), оценила као усклађену немачку шему од 1,7 милијарди евра за подршку превозницима железничког терета у појединачном и групном вагонском транспорту.

Циљ шеме је да помогне железничким операторима да покрију део високих оперативних трошкова. На тај начин, шема има за циљ да подржи и очува модални прелазак са друмског на железнички саобраћај, промовишући на тај начин „зеленије“ превозно средство.

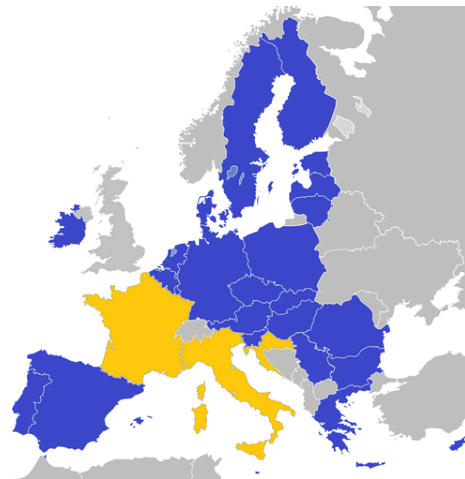
Приликом транспорта појединачних вагона, појединачни вагони или групе вагона различитих пошиљалаца се спајају у један воз. Са друге стране, групни превоз вагона задржава исти састав од полазишта до одредишта и испуњава услове према шеми за путовања до максималне удаљености од 300 km ако се обавља помоћу кратких блок возова са до 15 вагона. Обе врсте транспорта се боре да постигну економску одрживост. Наиме, превоз терета са једним вагоном подразумева високе трошкове због своје сложене и вишестепене природе која је резултат пребацивања и ранжирања вагона, док групни вагонски транспорт који обављају кратки блок возови нема користи од економије обима због мањег броја вагона и кратких раздаљина које опслужују.

У оквиру шеме, помоћ ће се додељивати у облику субвенција. Максимални годишњи буџет износи 320 милиона евра, са укупним буџетом од 1,7 милијарди евра током петогодишњег трајања шеме. Шема ће трајати до 2029. године.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_2687.

РЕПУБЛИКЕ ИТАЛИЈА, ФРАНЦУСКА И ХРВАТСКА

2 милијарде евра за подршку компанији *STMicroelectronics* у успостављању новог погона за производњу полупроводника

Европска комисија је одлуком од 31. маја 2024. године (линк: [SA.107594](#)) оценила као усклађену државну помоћ коју додељује Република Италија кориснику *STMicroelectronics* за изградњу и рад интегрисане фабрике за производњу чипова за уређаје за напајање од силицијум карбида („SiC“) у Катанији, Сицилија. Ова мера ће ојачати европску сигурност снабдевања, отпорност и дигитални суверенитет у области полупроводничких технологија, у складу са циљевима постављеним у Комуникацији Европског акта о чиповима. Мера ће такође допринети постизању дигиталне и зелене транзиције.

Помоћ ће се доделити у облику субвенције од око 2 милијарде евра кориснику *STMicroelectronics* за подршку инвестиције укупне вредности 5 милијарди евра. Пројекат ће омогућити развој великог производног погона за SiC чипове високих перформанси, заснованих на плочицама пречника 200mm које ће се прерађивати у модуле и друге уређаје које користи, на пример, аутомобилска индустрија, у Европи и широм света. Планирано је да објекат ради пуним капацитетом 2032. године.

Пројекат се заснива на технологијама које су развијене и које ће бити развијене као део важних пројеката од заједничког европског интереса („*IPCEI*“) за истраживање и иновације у микроелектроници које је Европска комисија одобрила у децембру 2018. и у јуну 2023. године.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_2994.

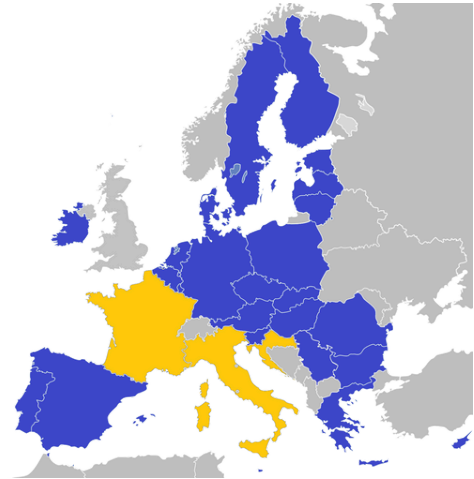
4 милијарде евра за подршку мерама декарбонизације у производном сектору

Европска комисија је одлуком од 24. маја 2024. године ([SA.108368](#)) као усклађену оценила француску шему, у оквиру Привременог кризног и транзиционог оквира, од 4 милијарде евра за подршку инвестицијама у електрификацију индустријских процеса и инвестицијама у енергетску ефикасност, како би се подстакла транзиција ка нултој емисији штетних гасова.

У оквиру ове мере, помоћ ће се додељивати у облику субвенција у износу до 30% инвестиционих трошкова пројекта. Мера ће бити отворена за компаније активне у производном сектору у Француској. Прихватљиви пројекти електрификације морају довести до смањења емисије гасова стаклене баште из индустријских процеса за најмање 40%, док пројекти енергетске ефикасности морају довести до смањења утрошене енергије у индустријским процесима за најмање 20%. За инвестиције које се односе на активности обухваћене системом ЕУ за трговину емисијама, смањење емисија мора бити испод релевантних референтних вредности ЕТС-а које су на снази у време доделе помоћи.

Европска комисија је у својој одлуци закључила да је француска шема неопходна, одговарајућа и пропорционална да би се убрзала зелена транзиција и олакшао развој одређених економских активности, које су од значаја за имплементацију *REPower EU* плана и Индустијског плана Зеленог договора, у складу са чл. 107(3)(ц) Уговора о функционисању Европске уније и условима наведеним у Привременом кризном и транзиционом оквиру.

Више на:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_2785.

Проширење *LNG* терминала на острву Крк

Одлуком од 6. маја 2024. године ([SA.106299](#)) Европска комисија је, у складу са правилима ЕУ о државној помоћи, као усклађену оценила хрватску меру у вредности од 25 милиона евра за подршку проширењу терминала за течни природни гас (*LNG*) на острву Крк. Мера ће делом бити финансирана кроз Фонд за опоравак и отпорност.

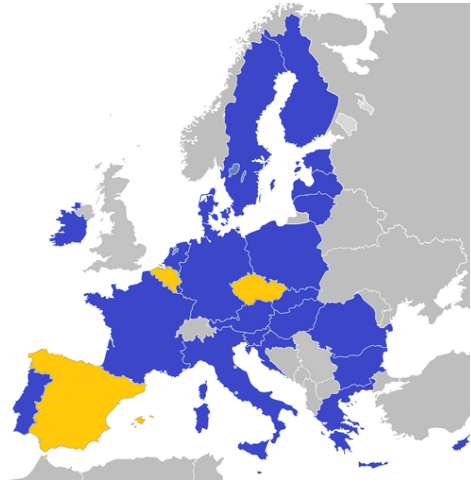
Мера ће подржати инсталацију додатног модула за регасификацију. На овај начин ће се обезбедити нови максимални капацитет регасификације од 700.000 кубних метара на сат, што је еквивалентно 6,1 милијарди кубних метара годишње. Помоћ ће бити у облику субвенције која ће покривати део инвестиционих трошкова *LNG Croatia*, као промотера и оператора терминала.

Европска комисија је утврдила да је пројекат потребан ради обезбеђивања снабдевања гасом за Хрватску и југоисточну Европу, доприносећи диверсификацији енергетских извора и смањењу зависности од руског фосилног горива у складу са *REPowerEU* планом.

Више на [линку](#).

КРАЉЕВИНЕ ШПАНИЈА, БЕЛГИЈА И РЕПУБЛИКА ЧЕШКА

Помоћ за улагање у стратешке секторе за прелазак на нулту емисију штетних гасова

Европска комисија је одлуком од 14. маја 2024. године (линк: [SA.113231](#)), оценила као усклађену шпанску шему од 120 милиона евра за промовисање инвестиционих пројеката у Астурији (*NUTS 2* регион, унапред недефинисано 'ц' подручје у складу са шпанском регионалном мапом помоћи за период 2022-2027) за производњу релевантне опреме за прелазак на нето нулту емисију штетних гасова. Помоћ ће се додељивати у оквиру Привременог кризног и транзиционог оквира за доделу државне помоћи у облику субвенција и то најкасније до 31. децембра 2025. године.

Сврха ове мере је да се додели помоћ за инвестиције, које се налазе у Астурији, за производњу релевантне опреме за прелазак на нулту емисију штетних гасова, односно батерија, соларних панела, ветротурбина, топлотних пумпи, електролизера и опреме за употребу и складиштење угљеника (CCUS), кључних компоненти дизајнираних и првенствено коришћених као директан инпут за производњу наведених категорија и за производњу или опоравак сродних кључних компоненти неопходних за производњу наведених категорија.

Оправдани трошкови се односе на све трошкове улагања у материјалну имовину (као што су земљиште, зграде, инсталације, опрема, машине) и нематеријална улагања (као нпр. патентна права, лиценце, техничко знање или друга интелектуална својина).

Сертификати зелене енергије за подручје Валонија

Европска комисија је 7. маја 2024. године (линк: [SA.63176](#)), као усклађену оценила белгијску шему која има за циљ подршку производњи електричне енергије из обновљивих извора у белгијском подручју Валонија. Шема ће допринети постизању енергетских и климатских циљева ЕУ, као и стратешких циљева повезаних са Европским Зеленим договором.

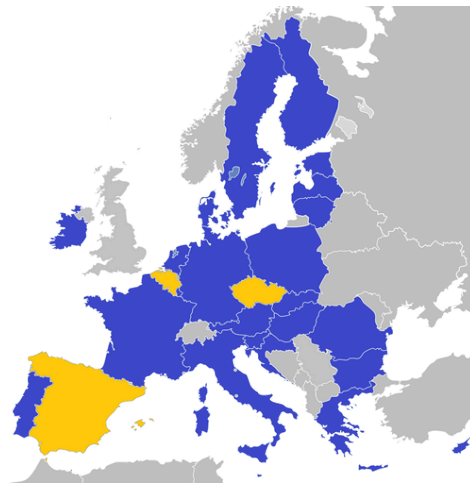
У оквиру ове шеме, произвођачи електричне енергије из обновљивих извора добијају сертификате зелене енергије (*GEC*) које могу да продају на тржишту (или локалном белгијском оператору преносног система, *ELIA*, по гарантованој минималној цени) и на тај начин остварују додатни приход.

Шема подржава широк спектар зелених технологија, укључујући фотонапонску енергију, енергију ветра, хидроенергију, чврсту биомасу, биогас и биометан, као и геотермалну енергију. Број сертификата које произвођач добија по MWh произведене електричне енергије из обновљивих извора административно је одређен на основу референтних вредности које годишње ревидирају валонске власти.

Корисници шеме су произвођачи електричне енергије из обновљивих извора. Различите технологије електричне енергије из обновљивих извора које испуњавају услове за подршку у оквиру шеме укључују фотонапонску (изнад 10 kW), енергију ветра, хидроелектричну енергију, чврсту биомасу, биогаз, биометан и геотермалну енергију.

Процењени максимални буџет шеме за период 2024-2028. године износи 755 милиона евра. Сертификати се издају на период од 10 до 25 година, у зависности од технологије, а шема ће трајати до 31. марта 2028. године.

3,2 милијарде евра за подршку високоефикасној комбинованој производњи топлотне и електричне енергије

Европска комисија је одлуком од 27. маја 2024. године ([SA.108368](#)) као усклађену оценила чешку шему од 3,2 милијарде евра (75 милијарди CZK) за подршку производњи електричне енергије из нових и модернизованих високоефикасних комбинованих термоелектрана („CHP“). Мера ће допринети примени Националног енергетског и климатског плана Чешке, Европског Зеленог договора и циљева ЕУ за енергетску ефикасност.

Корисници су оператори нових или модернизованих *CHP* инсталација у Чешкој која испуњавају дефиницију когенерације високе ефикасности како је наведено у Директиви о енергетској ефикасности. Прихватљиве су све технологије и пројекти који омогућавају производњу електричне енергије из високоефикасних *CHP* инсталација, осим оних на чврста фосилна горива, дизел и нафту. Од пројеката који укључују природни гас биће потребно или затварање потпомогнутих инсталација или омогућавање преласка на обновљиве и нискоугљеничне гасове до 2050. године, како би се избегло блокирање природног гаса.

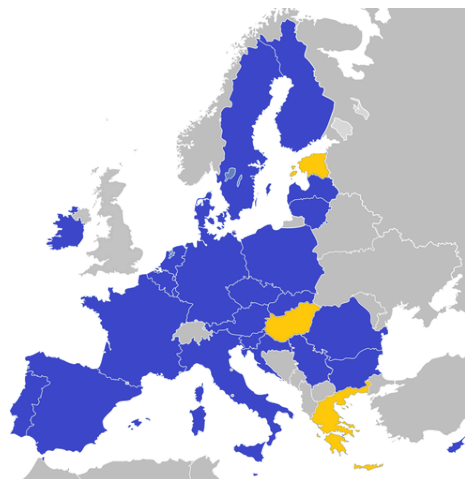
У оквиру шеме, помоћ ће се додељивати у облику премије (бонуса) за сваки MWh произведене електричне енергије у трајању од 15 година. Износ бонуса се утврђује путем тендера, осим за мале инсталације (до 1 MWe) где износ административно одређује чешка Регулаторна канцеларија за енергетику на годишњем нивоу и ограничен је на недостајућа средства (*funding gap*).

Очекује се да ће ова шема донети око 9,3 милиона тона уштеде CO₂ годишње. Шема ће трајати до 31. децембра 2025. године.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_2849

РЕПУБЛИКЕ МАЂАРСКА, ЕСТОНИЈА И ГРЧКА

Оцена плана евалуације у складу са Уредбом о општим групним изузећима

Европска комисија је одлуком од 24. маја 2024. године ([SA.112039](#)) оценила план евалуације мађарске шеме за побољшање економских услова у мање развијеним регионима у Републици Мађарској.

Према одредбама из члана 2(16) Уредбе о општим групним изузећима (*GBER*), и у складу са најбољим праксама утврђеним у Радном документу Комисије о заједничкој методологији за процену државне помоћи, Мађарска је у плану евалуације представила следеће основне елементе:

- циљеве шеме државне помоћи која ће бити евалуирана,
- евалуациона питања,
- индикаторе резултата,
- методе предвиђене за спровођење евалуације,
- захтеве за прикупљање података,
- предложени временски распоред евалуације,
- детаље о телу које спроводи евалуацију, и
- модалитете за обезбеђивање публикације евалуације.

Европска комисија је у својој одлуци закључила да план евалуације који је поднела Мађарска садржи ове минималне елементе, и у складу са чланом 1(2)(а) *GBER*-а одлучила да *GBER* може да настави да се примењује на шему помоћи за коју је достављен план евалуације, након периода који прелази иницијалних шест месеци након што је предметна шема почела првобитно да се примењује, односно до 31. децембра 2026. године.

Помоћ за прикључење на преносну и дистрибутивну мрежу произвођачима електричне енергије из обновљивих извора

Европска комисија је 6. маја 2024. године (линк: [SA.112221](#)), као усклађену оценила шему Републике Естоније којом се додељује помоћ за подршку прикључењу на преносну и дистрибутивну мрежу инсталација за производњу електричне енергије из обновљивих извора у индустријским локацијама.

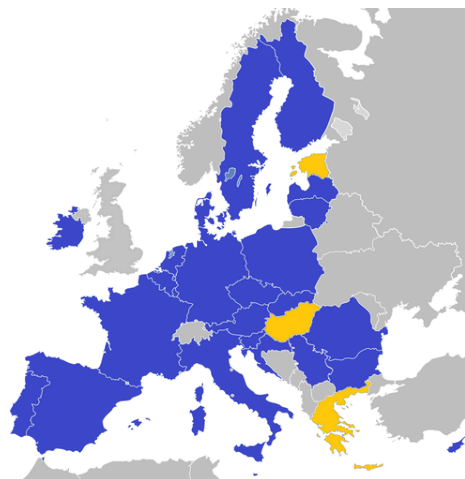
Мером је предвиђена додела средстава у облику субвенција за подршку повезивања нових постројења за производњу електричне енергије из обновљивих извора у индустријским локацијама на естонску мрежу за пренос и дистрибуцију. Циљ шеме је да подржи инсталирање најмање 28 MW додатног капацитета за повезивање на мрежу за производњу обновљиве електричне енергије у или близу индустријских локација.

Процењени буџет шеме износи 9,1 милион евра, а средства ће се додељивати до 30. јуна 2024. године.

Крајњи корисници мере су микро, мала, средња и велика предузећа која су активна у Естонији и која су погођена кризом насталом због кризе у Украјини.

Република Естонија предвиђа да ће укупан број корисника по шеми износити 10 корисника регистрованих у естонском привредном регистру, који обављају делатност у сектору производње.

6,5 милиона евра финансијске подршке за медије на територији Републике Грчке

Европска комисија је 7. маја 2024. године (линк: [SA.112835](#)), као усклађену оценила грчку шему финансијске подршке за новине, часописе, провајдере електронских медија, радио станице и регионално емитовање телевизијског програма.

Мера има за циљ да отклони недостатак ликвидности са којим се суочавају компаније из медијског сектора регистроване код Јединственог фонда за додатно осигурање новинара при Јединственој организацији за помоћно осигурање и негу (*EDOЕAP*), а које су директно или индиректно погођене озбиљним поремећајем у привреди узрокованим кризом у Украјини.

Помоћ ће се додељивати у облику субвенција и то најкасније до 30. јуна 2024. године. Процењени буџет мере износи 6 милиона евра. Република Грчка предвиђа око 1023 потенцијалних корисника наведене мере, а да ће просечни износ помоћи по кориснику износити око 6.000 евра. Мера је доступна за приватне медијске компаније активне у грчком медијском сектору.

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ОЦЕЊЕНИХ ШЕМА

Европска комисија оценила је и одобрила продужетак трајања следећих шема државне помоћи:

- Регионалне шеме помоћи Републике Италије. Више информација доступно на: [SA.114165](#), одлука од 30. маја 2024. године.
- Шеме помоћи за дигиталну трансформацију емитера, издавача и новинских агенција, Републике Италије. Поред продужења трајања, измене се односе и на висину буџета предметне шеме. Више информација на: [SA.112855](#), одлука од 13. маја 2024. године.
- Шеме помоћи за новинске и периодичне издаваче, Републике Италије. Поред продужења трајања, измене се односе и на висину буџета предметне шеме, као и методологије на основу које се износ помоћи обрачунава. Више информација на: [SA.112854](#), одлука од одлука од 13. маја 2024. године.
- Шеме за реструктурирање и стабилизације сектора кредитних унија, Републике Ирске. Више информација на: [SA.113513](#), одлука од 7. маја 2024. године.

Поред наведених шема, Европска комисија оценила је и одобрила поновно увођење следећих шема државне помоћи:

- Шеме државне помоћи за железнички теретни транспорт, Краљевине Данске. Више информација на: [SA.104413](#), одлука од 7. маја 2024. године.
- -Шеме помоћи за подршку интегрисаном транспорту у провинцији Тренто, Републике Италије. Више информација на: [SA.112932](#), одлука од 23. маја 2024. године.

У наставку следе случајеви државне помоћи које је Европска комисија оценила, али одлуке нису јавно доступне:

- Култура: Република Пољска – Шема помоћи за пољски аудиовизуелни фонд. Одлука од 7. маја 2024. године (линк: [SA.108170](#))
- Санација и реструктурирање: Краљевина Шпанија – Поновно увођење шеме помоћи за реструктурирање микро, малих и средњих привредних субјеката. Одлука од 13. маја 2024. године (линк: [SA.112313](#)).

